

שאלון מיפוי בהלכה | שבת

*מיועד לכיתות הבינים לפי התוכנית החדשה- תשפ"ו

רציונל

השאלון איננו מבחן. זהו כלי הערכה שמטרתו לתת למורה תמונה על בקיאות, מיומנויות ויישום בהלכה, כמו גם אווירה ואקלים הלכתי. בסוף השנה ניתן יהיה לראות התקדמות לעומת נקודת ההתחלה. כדי להקל בבדיקה ולקבל תמונת מצב. לא ניתן ציון רגיל. חילקנו לרמות של מדידה שונות מהמקובל. לכל שאלה מטרה בתחום הידע והמיומנויות ובתחום האקלים. במיפוי נוכל לקבל תמונת מצב בתחומים אלה לפי המטרות. בהנגשה לתלמידים חשוב לציין שזה "שאלון בורות" - והצלחה תחשב - לדעת שלא יודעים...

תשובון ומחווה למורה / כיתות בוגרות

מפתח הניקוד:

- תחום תוכן: לכל אחד מהסעיפים בשאלות 1-10
1 נק' = לא נכון
2 נק' = חלקי
3 נק' = נכון
- תחום אקלים: שאלות 11-15 - בצד כל שאלה יש ניקוד מ-3.

מפתח מטרות:

- 1= בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות - ידע והבנה;
- 2= בקיאות בהלכות הצריכות - יישום;
- 3= שליטה במבנה ההלכה - הבנה;
- 4= שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה; 5= שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים - יישום;

מפתח נושאים

- 1= ההכנות לשבת והדלקת נרות
- 2= תפילות, קידוש וסעודות שבת
- 3= הקדמה לל"ט אבות מלאכה, מלאכות חורש וזורע ומלאכת קוצר

שאלה 1

4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;

מהו "ערב שבת"?

- א. יום שישי לאחר הדלקת נרות
- ב. יום שישי לאחר הקידוש
- ג. יום שישי לפני כניסת השבת
- ד. יום חמישי ביום

שאלה 2

1= בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות- ידע והבנה

נרות שבת - כמה וממה? נכון או לא נכון

1. מהדרים להדליק נרות בשמן זית. נכון/ לא נכון
2. מנהג חב"ד להדליק נרות בחלב. נכון/ לא נכון
3. גודל הנרות שידלקו לפחות חצי שעה עד צאת הכוכבים. נכון/ לא נכון
4. מדליקים לפחות שתי נרות. נכון/ לא נכון
5. אם מדליק נר אחד לא יוצא ידי חובה. נכון/ לא נכון
6. מנהג חב"ד להדליק בנוסף לשתי הנרות עוד נר עבור כל ילד שנולד. נכון/ לא נכון
7. תקנת הרבי, שגם בת שאינה נשואה, מדליקה נר אחד בברכה. נכון/ לא נכון

שאלה 3

א. 3=שליטה במבנה ההלכה - הבנה;

ב. 5=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים - יישום;

א. קראו את ההלכה ומלאו את המשימות:

1. מתחו קו תחת המקרה.
2. הקיפו בעיגול את הדין.
3. מתחו שני קווים תחת הטעם.

אֲשֶׁה שֶׁהִתְאַחֲרָה וּבָאָה לְבֵיתָה קְרֹב לְשַׁבָּת, תִּדְּלִיק בְּבִגְדֵי חָל. מִפְּנֵי
שָׂאֵם תֵּלֶךְ לְהִתְרַחֵץ וּלְהִתְלַבֵּשׁ, עָלוּלָה לְהִתְאַחֵר בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת וְתִבָּא
לְיָדֵי סֶפֶק חֲלוּל שַׁבָּת.

ב. השלימו את המושג הנכון:

הלכה זו היא בדיעבד (לכתחילה/ בדיעבד)

שאלה 4

2=בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות- יישום;

לאחר הדלקת נרות אסור לעשות מלאכה, האם במקרה של צורך, מותר לאשה להדליק נרות ולעשות תנאי שלא מקבלת על עצמה את השבת, ואז לנסוע? הקיפו נכון או לא נכון

1. כן. מותר לנסוע אחרי הדלקת נרות אם עושה תנאי. נכון / לא נכון
2. התנאי צריך להיות אמירה בפה ולא לחשוב בלב. נכון / לא נכון
3. אם נוסעים אחרי הדלקת נרות חייבים לקבל את השבת אחרי עשר דקות מזמן שהדליקו את הנרות נכון / לא נכון

שאלה 5

2=בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות- יישום;

בנות כיתה ד' ארגנו שבת ביחד. בשבת הן נזכרו ששכחו להביא יין לקידוש.

מה הן יכולות לעשות? כתבו נכון/ לא נכון

1. לא יעשו קידוש- בנות לא חייבות בקידוש. V/X
2. אפשר לקדש על מיץ ענבים. V/X
3. אפשר לקדש על החלות במקום על היין. V/X
4. אפשר לקדש על כוס תה או מיץ תפוזים. $\bar{V}/X$

שאלה 6

א. 4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;

ב. 2=בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות- יישום;

א. מה פירוש המושג "קידוש במקום סעודה" נכון/ לא נכון

1. אם עושים קידוש לא חייבים לעשות סעודה. נכון / לא נכון
2. הקידוש צריך להיות במקום שבו עושים את הסעודה. נכון / לא נכון
3. הסעודה צריכה להיות מיד לאחר הקידוש ללא הפסקה. נכון / לא נכון
4. אם רוצה לאכול אחר כך, יכול לאכול "מזונות". נכון / לא נכון

ב. לפניכם מקרה. ענו על המקרה.

משה קידש בבית הכנסת לאחר התפילה, אכל כזית עוגה ("מזונות"), ולאחר מכן הלך לביתו לאכול סעודת שבת.
האם יצא ידי חובה? כן / לא

שאלה 7

1= בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות - ידע והבנה;
לפניכם הלכה מפרק ה' העוסקת בהלכות קידוש, התאימו בין פרטי ההלכה לגדרי ההלכה

ביום השבת בסעודת שחרית, צריך לקדש על הכוס. בקדוש זה לא מברכים את ברכת הקדוש, אלא מברך על היין 'בזרא פרי הגפן' בלבד. גם הנשים חייבות בקדוש זה. (סעיף יג)

ההלכה	גדרי ההלכה
ביום השבת בסעודת שחרית	מתי
צריך לקדש	מה
על הכוס	במה
גם הנשים חייבות בקידוש זה	מי

שאלה 8

1= בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות - ידע והבנה;
לפניכם הלכה, בספר הלכות והליכות חלק ב, שבת בפרק ז.
קראו אותה ומלאו את המשימות.

נאמר: 'שמור את יום השבת לקדשו' (דברים ה, יב). כיצד שומרים את השבת? על ידי שביתה ממלאכה, כמו שתתבאר ובימים השביעי תשבית' (שמות כג, יב). וכל העושה מלאכה בשבת, בטל מצות עשה ועבר על מצות לא תעשה, שנאמר 'לא תעשה כל מלאכה' (שמות כ, י).¹

1. בהלכה שלפניכם יש שלושה פסוקים, סמנו קו תחת כל פסוק.
2. הקיפו בעיגול את המילה שרומזת שיש פסוק.
3. סמנו שני קווים תחת המקור של הפסוק בתורה.

שאלה 9

4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;

המושגים- "אב מלאכה" "תולדה". מה נכון או לא נכון מבין המשפטים הבאים.

ציינו V או X

1. אב מלאכה אסור מהתורה ותולדה אסורה מדרבנן. V/X
2. אב מלאכה - מלאכה שנעשתה במשכן ותולדה - מלאכה שדומה לאב המלאכה. V/X
3. אב מלאכה ותולדה אסור לעשות אותם מהתורה. V/X
4. אב מלאכה זוהי מלאכה יותר קשה ותולדה זוהי מלאכה יותר פשוטה וקלה. V/X

שאלה 10:

א. 2=בקיאות בהלכות הצריכות ובמקורות- יישום;

ב. 4=שליטה בשפת ההלכה-מילים ומושגים- ידע והבנה;

א. הילד טיפס על העץ בשבת. אסור לטפס על עץ בשבת כי...

1. אסור מהתורה לטפס על עץ- זה דומה לאב מלאכה - קוצר.
2. זוהי 'גזירת חכמים' - שאולי יקטוף בטעות עלים, פרות או ענפים.
3. אסור לטפס בשבת כי זה משחק של יום חול.

ב. מה נכון או לא נכון מבין המשפטים הבאים. ציינו V או X

1. 'גזירת חכמים'- אסור לעשות וכתוב על כך בתורה. V/X
2. 'גזירות חכמים' הם איסורים שקבעו חכמים כדי שלא יעברו בטעות על איסור מהתורה. V/X
3. חייבים לעשות את 'גזירת חכמים' בדיוק כמו שחייבים לעשות את מצוות התורה. V/X

הלכה במהט אישי...

הערה: בחלק זה ניתן ניקוד גבוה יותר לביצוע טוב/ לעמדה חיובית. המטרה היא כמובן לקבל תמונת מצב ונקודות מוצא לעבודה עם התלמיד.

מפתח מטרות:

מטרה 1 = ביצוע ההלכה

מטרה 2 = חיבור להלכה ולביצועה

מטרה 3 = יחס לשיעור הלכה

שאלה 11

מטרה 1 = ביצוע ההלכה

סמנו ✓ במקום המתאים לכם.

מציחה בדרך כלל '3 נק'	משתדלת. מציחה לפעמים '2 נק'	צריכה יותר להשתדל '1 נק'	
			א. מקפידה ללבוש בגדי שבת לפני כניסת השבת.
			ב. מקפידה לתת צדקה לפני הדלקת נרות
			ג. מקפידה להדליק נרות
			ד. מקפידה להיות נוכחת בשולחן שבת ולשמע דבר תורה
			ה. מקפידה להתפלל תפילת קבלת שבת
			ו. מתפללת תפילת שחרית
			ז. מקפידה לא לאכול לפני קידוש ביום ובילה
			ח. מקפידה לא לעשות מלאכה לפני הבדלה או לפני אמירת "ברוך המבדיל"
			ט. מקפידה לא לאכול מהשקיעה ועד אחרי ההבדלה על היין.

שאלה 12

בשבת יש הרבה הלכות... בחרו את ההיגד שמתאים לכם:

- א. אני מתחברת, ומבררת על כל דבר אם מותר או אסור לעשות, משמח אותי להצליח לשמור שבת בהידור, ואשמח לדעת יותר. 3 נק'
- ב. אני שומרת ב"ה שבת, אבל לא תמיד מבררת עד הסוף את ההלכה, את הדברים העיקריים אני כבר יודעת.... 2 נק'
- ג. קשה לי בשבת. יש כל כך הרבה פרטי הלכה, מרגיש שחסר לי ידע, וגם רצון.... 1 נק'

שאלה 13

ללא ניקוד

בשנה זו נלמד בע"ה הלכות שבת.

מה ייתן לכם כח ויעזור לכם לשמור שבת ולהתכוון לשבת בשמחה?

- (יכולים לבחור כמה דברים).
- א. להבין מהי שבת, ולמה צריך לשמור שבת.
- ב. סיפורים ופעילויות שיחברו אותי לשבת
- ג. להבין יותר שהשבת היא ברכה לכל השבוע, ולמה היא כל כך חשובה
- ד. מבצעים כיתתיים ואישיים, שידרבנו אותי.
- ה. ללמוד הלכות, שאדע ואבין מה מותר ומה צריך לעשות בשבת.
- ו. משהו אחר

שאלה 14

מטרה 2 = חיבור להלכה ולביצועה

א. כתבו מה הייתם רוצים לשדרג/ לשפר בשבת שלכם?

ב. מה יעזור לכם לעשות זאת? בחרו את הסעיף המתאים משאלה קודמת או חשבו על רעיון אחר.

שאלה 15

מטרה 3 = יחס לשיעור הלכה

א. האם את אוהבת את שיעורי ההלכה בכיתה?

א. לא כל כך = 1 נקודה

ב. לפעמים = 2 נקודות

ג. מאוד = 3 נקודות

ב. הסבירי מדוע - ללא ניקוד

מה צלחה רבה